

La lluita per la creació de l'institut de batxillerat a Mollet

Vicenç Torrents Butjosa*

Resum

L'article recull com, a partir de la manca d'un centre on estudiar el batxillerat, la iniciativa ciutadana, encapçalada per joves estudiants i llicenciats universitaris, va engegar un moviment reivindicatiu per posar en marxa un institut de batxillerat, sense esperar la construcció d'un edifici que estava aturat des de feia anys. S'hi descriu també la repressió exercida contra aquell moviment, la denúncia d'aquells fets i els col·lectius que hi donaren suport.

Paraules clau

Institut, secundària, batxillerat, lluita juvenil, educació, ensenyament, manifestacions, franquisme, transició, Mollet del Vallès.

Introducció

La lluita per la creació del primer institut de batxillerat a Mollet, l'actual Institut Vicenç Plantada, s'ha d'inscriure en el primer any de la transició de la dictadura franquista a una monarquia parlamentària, quan les protestes i lluites eren intenses en tots els àmbits sociopolítics i culturals del país.

Al llarg de 1976, el nostre municipi va veure com les associacions de veïns, la Comissió per a la Defensa de Gallecs, diferents grups, sindicats i partits polítics, integrats o no a l'Assemblea de Catalunya i, entre altres, gent diversa que

va participar en la Marxa de la Llibertat, feien bullir l'olla contra les velles estructures franquistes. A Mollet del Vallès, el poder, és a dir, l'Ajuntament, estava integrat per una sèrie de persones representatives del règim franquista –l'alcalde i els regidors afins- i per altres de caire més democràtic que hi havien entrat aprofitant les petites obertures que el règim va fer quan ja es veia ferit de mort.

Pel que fa al camp de l'educació, en el moment que la lluita per l'institut estava en el seu moment culminant –primavera i estiu de 1976–, Mollet estava també submergida en una lluita més general per reemplaçar el model franquista que encara perdurava en les diverses branques de l'ensenyament per un de més lliure, igualitari i innovador. Hi participaren mestres, professors i parees de mentalitat progressista que reivindicaven aspectes diversos per a la millora de l'ensenyament local: abolició de les permanències, inscripció de cada nen a l'escola del seu barri, construcció de nous centres, introducció de les classes de català, coeducació, etc.

La lluita per la creació de l'institut

La manca d'un institut de batxillerat palesava la deixadesa i la manca d'interès de les autoritats franquistes per millorar el nivell educatiu dels seus ciutadans. L'any 1976, la pobla-

ció era, aproximadament, de 30.000 habitants, i l'any 1970, ja superava els 20.000.¹Aquestes xifres mostren la necessitat de l'institut des de molt abans de la mort del dictador. Així, els xicots i les xicotes que volien fer secundària a l'ensenyament públic havien de traslladar-se a Granollers o Montcada per seguir els seus estudis. Si hi havia més demanda de joves de Mollet que places oferien els instituts d'aquestes dues poblacions no els quedava altre remei que anar a Sabadell, amb les dificultats de transport que això suposava.

Durant el curs 1975-1976 el nombre de joves que es desplaçaven a altres poblacions vallesanes per fer el 6è de batxillerat i el COU² superava el dos-cents: noranta-sis a Granollers, seixanta-sis a Montcada i trenta a Sabadell.³ El nombre és elevat i encara ho seria més si el desplaçament no fora un obstacle pels alumnes de les famílies econòmicament i culturalment menys afavorides.

Alguns d'aquests alumnes de Mollet van participar en les primeres protestes per l'expulsió de professors progressistes de l'Institut de Granollers el 1975 i es van agrupar a l'entorn de La Casa, un local juvenil independent de les institucions oficials i que despuntava per les seves idees progressistes. Joves de La Casa, conjuntament amb les associacions de veïns, foren el nucli original de la campanya per aconseguir un institut a Mollet.

Avui seria increïble que un municipi de 30.000 habitants no disposés d'institut públic de secundària. Però les "autoridades competentes" no van posar fil a l'agulla fins després de la mort de Franco i d'una sèrie de mani-

festacions i ocupacions que van tenir lloc al municipi. Curiosament, no és fins el desembre de 1975, setmanes després de la mort del dictador, que l'alcalde Fermí Jaurrieta informa el Ple "sobre la visita efectuada últimamente a la Delegada Provincial de Educación y Ciencia que le indicó que posiblemente se celebrará próximamente nueva subasta para adjudicar las obras del IEM (Instituto de Enseñanza Media) hace años paralizada..."⁴

És a dir, després d'anys de no fer res, just en aquest moment s'inicia de nou el procés al reclamar una nova subhasta per atorgar la construcció de l'institut a una nova empresa, davant la fallida de la qual se n'havia d'encarregar des de feia temps.

232

Figura 1. Terrenys on es van construir l'Escola Salvat Papasseit i l'Institut Vicenç Plantada. Imatge publicada al calendari de 1988 editat per l'Ajuntament de Mollet.

La novetat i la insistència de la pressió popular devia tenir els seus efectes per a l'Alcaldia, que des del 1965 era ocupada per la mateixa persona. El gener de 1976 es presenta una instàn-

¹ Font: IDESCAT

² Aquests dos cursos equivaldrien al batxillerat actual

³ *Mundo Diario*, 11 febrer 1976

⁴ Acta del Ple municipal, 12 desembre 1975

cia a l'Ajuntament, subscripta per entitats ciutadanes; la problemàtica es tracta al Ple municipal: "Asociaciones de Vecinos y representaciones varias sobre la posibilidad de montar un servicio de autocares para llevar los alumnos de Enseñanza Media de Mollet a los Institutos próximos, indicando que por la premura del tiempo no se había podido hacer el estudio con empresas de autobuses."⁵

Fa gràcia que, a l'acta del Ple municipal, a part de les associacions de veïns, ja legalitzades en aquell moment, utilitzin l'expressió "representaciones varias", per definir grups i partits d'esquerra encara per legalitzar.

En tot cas, la resposta definitiva a la instància que demanava transport per als estudiants es dona al Ple següent, davant la insistència del regidor progressista Planellas, que rep com a resposta:

"Costaría 2.400.000 pesetas y el Ayuntamiento no puede hacer frente a este gasto."⁶

El moviment per a l'ensenyament públic va pressionar l'Ajuntament amb manifestacions, assemblees i ocupacions de locals fins que el consistori es va veure obligat a canviar de posició.

Neix la Comissió Pro-Institut, que decideix intensificar la lluita per aconseguir quatre punts bàsics:

1. Donació d'un local provisional per part de l'Ajuntament per tal de poder començar les classes el curs següent 1976-77.
2. Acceptació d'un torn de nocturn.
3. Creació de dos cursos de BUP i de COU.
4. Que la direcció del nou centre integri en la plantilla els profes-

sors de Mollet que havien participat en la lluita.

A garrotades, com de costum

El moviment ciutadà per a la creació de l'institut era intens. Al Ple de l'abril, davant de la insistència del regidor Planellas per disposar d'un local provisional per començar les classes el setembre següent, el mateix alcalde i el senyor Feliu, regidor i tinent d'Alcalde de "Cultura y Deportes", ja no responen negativament. Li contesten que estan fent gestions per crear, provisionalment, un torn de nocturn a les aules del Princesa Sofia⁷, però que depenia de la decisió del Ministeri. Al mes següent, ja descarten aquesta opció i admeten que: "...existe la posibilidad de adaptar las plantas en el edificio en construcción de Correos y Telégrafos de la calle San Vicente (C/Jaume I, 32). El Ministerio facilitará el profesorado, las obras el Ayuntamiento, y el mobiliario también el Estado".

Preveuen sis aules per planta i els serveis complementaris.⁸ El cost és superior a 4.200.000 pessetes.

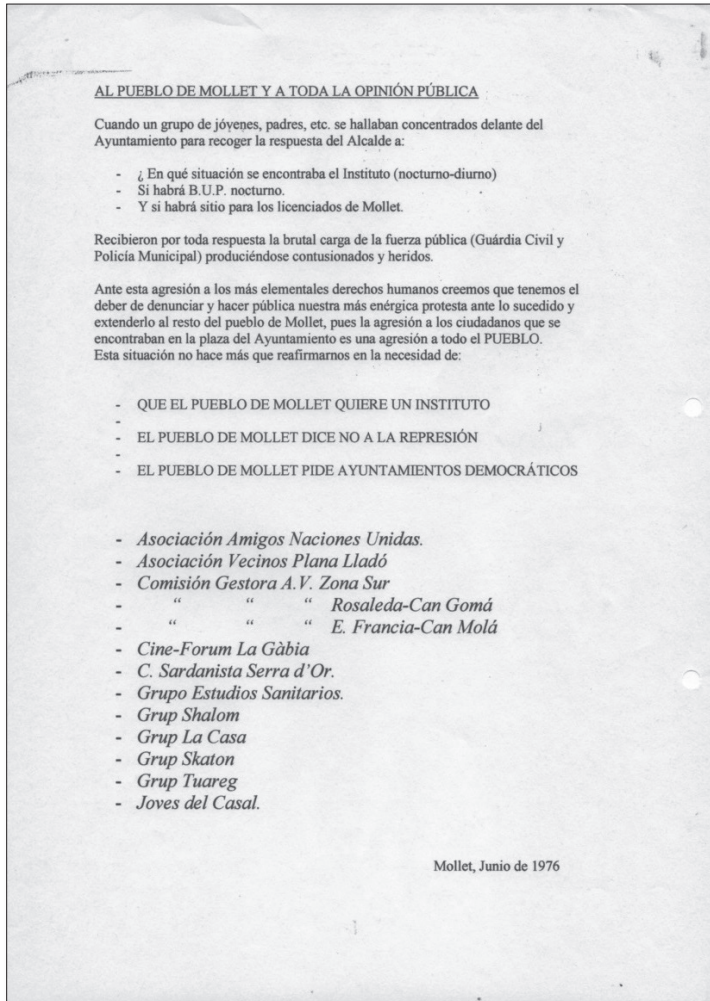
El cas és que les obres no s'acceleraven i la gent no veia clar que els locals estiguessin a punt per a l'inici de curs. Per aquesta raó, la Comissió Pro-Institut va convocar una concentració de protesta el dia 19 de juny, a la plaça de l'Ajuntament (actual plaça de Prat de la Riba). El diàleg amb l'alcalde va ser nul i la Guàrdia Civil i la Policia Municipal van dissoldre la concentració a cops de porra. La indignació va ajuntar encara més la gent, i diversos grups i AV van signar un document de denúncia que es va escampar per tot Mollet.

⁵ Acta del Ple municipal, 2 febrer 1976

⁶ Acta del Ple municipal, 1 març 1976

⁷ Actualment Escola El Bosc, va començar a funcionar l'any 1974 amb el nom de Princesa Sofia

⁸ Acta del Ple municipal, 3 maig 1976

234

Figura 2. Document de denúncia signat per les associacions de veïns i diversos grups culturals i juvenils en contra de la repressió exercida per l'Ajuntament en la concentració per demanar l'institut. Font: Vicenç Torrents

La mateixa Comissió va convocar una altra concentració per al dissabte següent, 26 de juny. En aquest cas, l'alcalde accepta negociar amb uns quants representants de la Comissió. A canvi, exigeix que no es faci cap manifestació i que la gent no es mogui de la mateixa plaça. Se'n va assegurar rodejant-la "... con un gran despliegue de fuerzas del

orden, tanto locales como venidas de otros municipios".⁹

Segons aquesta mateixa font, els concentrats foren uns 700 i, mentre la Comissió negociava, no van parar de cridar eslògans:

"Plasmados en varias pancartas, relativos a la falta del Instituto, a la represión habida en la concentración de la

⁹ La Vanguardia, 21 juny 1976

semana anterior y a la inexistencia de ayuntamientos democráticos".¹⁰

En sortir la Comissió, rebuda amb grans aplaudiments, va mostrar la seva alegria pels resultats obtinguts:

- L'Ajuntament garantia que les classes començaven aquell curs.
- S'ampliava la preinscripció de BUP fins el 30 de juliol.
- S'obria la preinscripció de COU.
- S'acceptava el torn de nocturn. En cas que la Delegació ho denegés s'habilitaria un servei d'autocars per traslladar als alumnes als instituts més propers.
- L'alcalde es comprometia a entregar una llista a la Delegació dels professors locals que volien entrar a donar classes a l'institut.

Evidentment, era una gran victòria per a la Comissió i per a tot el poble de Mollet del Vallès. L'institut de batxillerat començava a caminar, tot i iniciar-se en locals provisionals i amb retard.

El curs 1976-1977 s'utilitzaren quatre plantes de l'edifici de Correus; per al curs següent s'habilitaren la cinquena i la sisena planta del mateix edifici. Fins l'any 1979, l'institut no es traslladaria a l'edifici nou, el futur Vicenç Plantada.

Arxius consultats

AHMMV. Arxiu Històric Municipal de Mollet del Vallès

Arxiu personal de Xavier Alòs i Viu

Arxiu de la família Guiu Segarra

Hemeroteca

La Vanguardia

Fonts orals

Curro Del Pozo

Teresa Giralt

Carmen Gúrpide

Antonio Sánchez, Gato

Arcadi Viñas

¹⁰ *La Vanguardia*, 21 juny 1976